

MAGDALENA ROXANA NECULA (2015). *Dinamica fenomenului religios și modernizarea rurală*, Iași: Editura Lumen: 204 p.

După aproape trei decenii de democrație în România, interogația intelectualilor în sfera religiosului rămâne încă destul de prudentă și insuficient exploatată. În domeniul sociologiei religiilor, spre exemplu, în ciuda inventarierii unor contribuții redutabile, aparițiile editoriale continuă să fie reduse numeric. În acest context, apariția unui volum intitulat *Dinamica fenomenului religios și modernizarea rurală* nu poate decât să atragă atenția în mod favorabil.

După 1989, România a traversat transformări importante în domeniul religios, atât în planul reorganizării vieții bisericești, cât și al interesului credincioșilor față de Biserică, parțial și datorită eforturilor acesteia de a ieși din *ghetoul liturgic* în care era obligată să își desfășoare activitatea, deschizându-se spre o colaborare cât mai firească cu toți actorii sociali, remarcă autoarea (89). Volumul la care facem referire reprezintă, în acest context, expresia unei preocupări științifice, exact în raport cu aceste schimbări din societate și Biserică.

Obiectivul major avut în vedere de autoare a fost acela de a realiza o amplă incursiune în sociologia religiilor, urmată de „o analiză detaliată a manifestărilor religioase ale unui grup social dintr-o localitate rurală” (8). Ipoteza generală a fost aceea că religia, mai exact Biserica Ortodoxă, careia îi aparțin majoritatea cetățenilor comunei investigate, influențează major viața parohiei și a enoriașilor, căci „frecventarea slujbelor religioase, cunoașterea, aprofundarea și respectarea învățăturilor/rânduieilor/canoanelor bisericești sunt indispensabile pentru o viață religioasă autentică” (165).

Volumul este structurat în patru capitole, dintre care primele trei au un caracter preponderent teoretic și pot fi descrise ca un excurs de amploare (poate, chiar prea extins) asupra problematicii generale specifice sociologiei religiei. Vastul areal tematic corespunzător unui demers de o asemenea anvergură este acoperit de autoare prin apelul la o bibliografie densă, ce traversează domenii diverse, de la sociologia religiilor până la teologia sau istoria religiilor.

În concepția autoarei, demersul științific este inițiat prin abordarea teoretică a unor chestiuni generale: de natură terminologică, privitoare la relația religie – societate, la relația dintre religiile clasice și la devianța religioasă ori de natură metodologică (Capitolul 1: *Definirea fenomenului religios*); în continuare, este introdus subiectul atât de actual și de controversat, totodată, al secularizării, context în care sunt expuse unele delimitări conceptuale legate de secularizare, originea, evoluția și specificul fenomenului în mediul urban și rural (Capitolul 2: *Fenomenul de secularizare*).

Urmează abordarea unor teme precum: modernizarea în mediul rural, religiozitatea rurală sau rolul Bisericii în comunitatea sătească (Capitolul 3: *Modernizarea rurală*), ce au menirea de a apropia și mai mult cititorul de ceea ce considerăm că reprezintă, de fapt, partea cea mai valoroasă și concludentă a acestei lucrări, și anume cercetarea concretă a unei comunități religioase rurale din România zilelor noastre (Capitolul 4: *Cercetarea sociologică a rolului religiei în modernizarea rurală*).

În acest scop, autoarea a realizat în anul 2008 o cercetare de teren asupra unei comunități de credincioși dintr-o comună situată în apropierea Iașului. Aceasta a constat într-o anchetă sociologică, aplicarea unor interviuri și analiza unor documente și informații în arhivele și presa locale. S-a aplicat, de asemenea, metoda observației directe în cadrul bisericii locale, în timpul slujbelor religioase duminicale, timp de un an de zile.

„Revista română de sociologie”, serie nouă, anul XXIX, nr. 5–6, p. 549–550, București, 2018



Creative Commons License
Attribution-NoDerivs CC BY-ND

Datele obținute converg înspre configurarea unui tablou al comunității cercetate, comunitate ce ar putea fi descrisă ca având un grad înalt de religiozitate. Amintim câteva elemente edificatoare: enoriașii respectă cu strictețe riturile de trecere (botezul și datinile legate de înmormântare), cununia (80% din totalul familiilor sunt alcătuite din persoane căsătorite religios), participă la slujbele religioase (în intervalul de timp studiat, 45% din totalul cetățenilor au frecventat biserica duminică (75% femeile, 25% bărbații); 80% dintre persoanele intervievate au declarat că respectă rânduielile bisericesti; pentru 80,5% dintre acestea, preotul reprezintă un model demn de a fi respectat și urmat; sugestiv este și faptul că, într-un procent ridicat (70%), respondenții apreciază că nerealizările și necazurile din viețile lor se datorează nerespectării învățăturilor propovăduite de Biserică.

Totodată, sunt semnalate și aspecte care atrag atenția asupra presiunilor pe care societatea modernă le exercită asupra vieții religioase a credincioșilor, în sensul că, spre exemplu, extinderea mijloacelor moderne de comunicare în masă (internetul, telefonია mobilă, televiziunea prin cablu) atrage după sine riscul diminuării interesului față de Biserică, inclusiv în rândul populației din comunitățile sătești, în special al celei tinere (167).

Volumul amintit mai sus furnizează, așadar, o multitudine de date relevante cu privire la modul în care viața enoriașilor și cea a Bisericii locale se influențează reciproc. Toate acestea compun, finalmente, o radiografie asupra unei comunități rurale distincte din țara noastră, la începutul mileniului al doilea, oferindu-ne un mic eșantion din ceea ce este astăzi România religioasă.

Manuela Gheorghe